

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335 — Podružnice: Ljubljana Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialnem namenu delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 140 • Maribor, sobota, dne 9. decembra 1939 • Leto XIV

Volitve ali reorganizacija države

Po sprejetju sporazuma med predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem in dr. V. Mačkom so takoj pričeli po sporazumu hrvaški banovini dodeljene oblasti prenašati v Zagreb. Za nas to ni tako važno. Važno pa je za nas, da je to prenašanje poslov povzročilo v javnosti pravcato mrzlico parceliranja vseh ustanov, ki so le bolj splošno upravnega značaja in pa tudi ustanov, ki nimajo s parcelacijo kaj pridobiti, ker so skupna stvar vseh državljanov. To so na primer socialne ustanove, delavske pravice, svoboda organizacij, svoboda besede tiska in združevanja.

Tukaj so parcelacije nepotrebne, nezmysilne. Dovelj je, če dobe banovine administrativne nadzorne posle, ne pa odločevalno oblast, ker so to pravice vseh državljanov v enaki meri.

Imamo pa še druga vprašanja, ki se ne dajo parcelirati. Tako vprašanje je državna gospodarska politika. Prav v sedanjih razmerah se bojimo, da bo sedanjemu stanju sledila velika gospodarska kriza. Izvažamo živino in kož ne bo. Usnjarska industrija bo propadala. Mnogo surovin imamo doma, te izvažamo, namesto da bi jih čimprej podelovali doma. O teh stvareh banovine ne morejo odločati. Naloga države je to in naloga države je, da ne podpira verižništva, ki se tako rado pojavlja v takih razmerah, ampak splošne državne socialnogospodarske interese.

Za zgled smo navedli v tezah nekaj primerov in hočemo s tem povedati, da je parcelacija oblasti in ustanov tehnično jako težka stvar. Ni mogoče, da bi se ta vprašanja razčistila samo ob zelenih mizah, potreben je zato parlament, potrebno je zaslišati zastopnike naroda, da se bodo vse stvari temeljito pretehtale in precenile in ustvarile sporazumu, ki je sprejet načelno, tudi tehnične, praktične in pravične temelje. Zlasti je to potrebno tudi zaradi tega, ker se parcelačna mrzlica, ki grozi z neobjektivnostjo, spremeni lahko v težko popravljivo zlo.

Načela sporazuma dejansko nimajo nasprotnikov v državi. O tem ni dvoma. Težke tehnične probleme pa naj reši svobodno izvoljena narodna skupščina.

Ali bodo volitve ali ne?

Vlada pretresa politične zakone.

Ugibamo mi in ugibajo drugi, kdaj bodo volitve v narodno skupščino. Dr. Krnjevič je izjavil, da so Hrvati pripravljeni in morejo iti v volitve že jutri. V Beogradu menijo nekateri, da ni čas primeren za volitve, predsednik dr. Maček pa meni, da je bolj pravilno, če se gre sedaj v volitve. Dr. Krnjevič je izjavil, da je prepričan, da dr. Maček zmaga.

Vlada se je sestala v sredo na seji, na kateri so začeli pretresati politične zakone.

Nekatere podrobnosti iz načrta volilnega zakona

Iz načrta volilnega zakona, ki ga obravnava vlada, je razvidno, da bo poleg list po volilnih okrožjih, ki se bodo najbrž skoro povsod skladala z območjem okrožnih sodišč, lahko postavljene tudi državne liste, katere bodo mogli sestaviti nosilci okrožnih list, najmanj deset po številu. Tak državnih listi se bodo prišteli ostanke glasov, oddanih za določene liste po okrožjih, na katere v okrožju ni odpadel mandat.

Za povišanje mezd in plač!

Anketa pri banski upravi

Zato zahtevamo:

1. Da oblast nujno ukrene vse potrebno, da se prepreči porast cenam življenskih potrebščin in z drakoničnimi kazenskimi odredbami prepreči vsako špekulacijo.

2. Da se nujno prilagode vsi zaslužki delavcev in nameščencev potrebnemu eksistenčnemu minimumu in sedaj nastalim draginjskim razmeram.

3. Nadaljna regulacija zaslužkov naj se vrši z draginjskimi dokladami na ta način, da se ustanovi premična skala draginjskih doklad, ki naj se ravna po cenah življenskih potrebščin.

Ta skala naj se določi z indeksom potrošnje življenskih potrebščin, katerega izdelajo zastopniki delodajalskih in delojemalskih organizacij s sodelovanjem oblasti.

Spričo tega položaja zahtevamo, da oblast omogoči svobodnim delavskim in nameščenskim strokovnim organizacijam v njihovih prizadevanjih za izboljšanje gospodarskega in socialnega položaja širokih delavskih in nameščenskih množic polno svobodo pri njihovem delovanju in jih pri tem važnem delu tudi vsestransko podpre.

Poleg te izjave je zastopnik Strokovne komisije v imenu organizacij predložil zahteve, da se vse dosedanje delavske in nameščenske plače povišajo vsaj za 30 odstotkov.

Po zaključku debate je bila na predlog zastopnika Delavske zbornice izvoljena komisija, ki so jo tvorili Stanko Jurij, inž. Košir in Kosem Drago, za

Stališče delavskih organizacij do zaključkov ankete

K službenem poročilu naj pripomnimo, da so zastopniki svobodnih strokovnih organizacij glede povišanja minimalnih mezd postavili zahteve, da se tozadevna uredba o minimalnih mezdah spremeni in določijo take minimalne mezde, da bo delavstvu in nameščencem omogočen nakup vseh življenskih potrebščin, ki jih rabi za preživljanje

delodajalce generalni ravnatelj Skubic, dr. Ples in dr. Golia. Komisija je izdelala o anketi to-le

uradno poročilo:

Anketa je soglasna, da se naj s pomočjo oblasti, zlasti pa Direkcije za prehrano in Prizada zajezi val draginje, ter pri tem ugotavlja, da se je v državi podražilo baš ono blago, ki ga imamo v izobilju.

V vseh občinah z razvito indutrijjo naj se ustanove odbori za pobijanje draginje in poleg teh odborov tudi banovinski odbor.

Predstavniki potrošnikov v teh odborih naj bodo iz delavskih, oziroma nameščenskih vrst.

Zbornica za trgovino, obrt in indutrijo bo priporočila svojim članom, da v okviru stvarnih možnosti in upoštevajoč produkcijske razmere v posameznih podjetjih prilagode zaslužke nameščencev in delavcev draginjskim razmeram.

Minimalna mezda naj se zviša za 50 para na uro in minimalna mezda določi na najmanj din 3.— na uro za vso državo.

V sporazumu s pristojnimi organizacijami naj se določijo tudi minimalne plače za nameščence in trgovske pomočnike.

Anketa apelira na vlado, da upošteva težek položaj aktivnih in vpokojenih državnih nameščencev ter delavcev, ki naj jim poviša plače in pokojnine primerno draginji.

in vzdrževanje delovne sile.

Prav tako so svobodne organizacije zahtevale, da morajo v vseh odborih za pobijanje draginje sodelovati tudi zastopniki svobodnih delavskih in nameščenskih strokovnih organizacij.

Anketa je priznala naraščanje draginje načelno.

Rusi neprestano napadajo na finsko ozemlje

Doslej se boji še niso razvili v odločilne bitke.

Na rusko-finskem bojišču, kamor so te dni uprte oči vsega sveta, mnogo bolj kot pa na zapadno fronto, se vrše krvavi boji, ki pa še vedno niso zavzeli obsega velikih, odločilnih bitk. Sovjetska vojska otipava finsko fronto in je podvzela tudi napade večjega obsega na severni obali Ledenegega morja (polotok Ribači in luka Petsamo), nadalje ob vzhodni obali ogromnega Ladoškega jezera ter na meji v Kareliji, med Finskim zalivom in Ladoškim jezerom.

Vreme je za vojne operacije silno neugodno, zlasti na severu, kjer vlada vrhu tega polarna noč. Jezera še niso zamrznila, tako tudi ne močvirja, megla in sneg pa onemogočata delovanje letalstva.

Finska armada šteje 400.000 mož starih od 20 do 40 let. »Črna vojska«, ki je tudi mobilizirana, šteje baje okrog 500.000 mož. Toda kaj so te številke proti številčni moči sovjetske armade! Razen tega stoje sovjetskim četam na razpolago ogromne rezerve na ljudeh in

materijalu ter živilih, česar vsega Finska nima. Finci razpolagajo v najboljšem slučaju z 200 letali. Nadalje ima Finska dve križarki, več torpednih rušilcev in okrog 8 podmornic. Rusija pa ima v Baltičkem morju dve oklopni, nosilca letal, več križark, več torpednih rušilcev in najmanj okrog 70 podmornic.

Začetni boji so pokazali, da se finske armade ne sme podcenjevati. Oprta na utrdbene pasove prizadeva ta armada težke izgube in preglavice Rusom. — Zlasti so se doslej obnesle finske zasti zoper tanke in pa preciznost njihovega orožja. Sovjetski listi priznavajo, da nudijo Finci žilav odpor in se zlasti pritožujejo nad tem, da je vse obmejno ozemlje podminirano.

Navajajo se različne številke o izgubah sovjetskih tankov in letal. Finci pravijo, da so uničili 16 letal in 34 tankov, Rusi priznavajo izgubo 4 letal in le par tankov ter zanikajo poškodovanje križarke »Kirov«.

Na jezeru Ladoga se je vdrl led pri prehodu ruskih čet in je mnogo vojakov utonilo.

Izgleda, da bodo Rusi poskušali prodor na severu, pri luki Petsamo (Pečengó) in pa vzhodno od Ladoškega jezera.

Sovjetska letala so doslej porušila mnogo hiš v Helsinkih in usmrtila z bombami preko 80 žen in otrok, mnogo pa ranila, nadaljnji napadi z letali pa so sedaj izostali, ker je slabo vreme.

Angleški socialisti in vojni cilji

Eden izmed vodilnih angleških socialistov o vojnih ciljih.

Pred kratkim je imel v angleškem radio s. Herbert Morrison, ki je eden izmed vodilnih članov angleške delavske stranke, govor o vojnih ciljih. S. Morrison je zahteval upostavitve svobodne in nezasvisne Poljske, Češkoslovaške in Avstrije. Po končani vojni morajo vsi narodi gospodarsko sodelovati in skupno urediti kolonijalno vprašanje. Doseči se mora tudi mednarodno nadzorstvo oboroževalne indutrije. Spori se naj ne rešujejo z vojno, ampak jih naj razsodi nepristransko mednarodno sodišče.

